

A l'esquerra francesa, la travessia del desert no podia resultar-li més plàcida. Amb un partit conservador en el poder paralitzat per les protestes socials, socialistes i comunistes intenten retrobar el projecte polític lluny dels escàndols i els fonamentalismes.

Estat francès, tancat per reformes

Itanmateix, no falten oportunitats per esbrinar el govern: l'índex de deserció dels francesos envers l'abassegadora majoria conservadora al Parlament, la mateixa que ells van escollir fa tres anys, arriba a proporcions històriques, al mateix temps que l'atur s'ha convertit en l'obsessió nacional; la locomotora alemanya s'allunya cada cop més (encara que cap a una direcció desconegu-

veure passar el cadàver de l'ene- mic?

En primer lloc perquè la situació de deserció que viu França en aquests moments és producte de la política que ells van portar a terme durant els anys 80. "El 1981, hi havia un creixement feble, una inflació forta i un atur en alça. El 1988 hi havia una inflació feble, un creixement fort i un atur estabilitzat. Avui dia la inflació ha

de socialdemocràcia "real" la va aconseguir. La reconversió financera i ideològica exigia l'abandonament d'una certa ètica política, i els escàndols i la corrupció van acabar esclatant. La *grogne*, el descontentament social, necessitava un cap de turc, i la immigració, amb el permís de l'esquerra, ha esdevingut la víctima. La política exterior no podia sobrepassar els límits de l'Europa dels Quinze i els objectius de la França eterna, però la caiguda del mur del Berlín, les guerres del Golf i de l'ex-Iugoslàvia les van acabar superant àmpliament.

Només la cultura, el terreny on al final de la seva vida política el president Mitterrand es movia millor (o el deixaven moure's) ofereix un saldo menys negatiu, ornats de monuments, grans museus i accions espectaculars que no han impedit, però, que el cinema francès hagi deixat de ser hegemònic en el mercat intern per primera vegada en la seva història, i que en el pla exterior la dominació de l'anglès s'hagi accentuat encara més. La defensa del francès, a més a més, no és patrimoni de l'esquerra en el país veí (afortunadament, segons alguns).

Tres anys després de la pujada de la dreta al poder, un any després de la mort de la darrera figura del socialisme, i a falta d'una herència gloriosa per reclamar, l'esquerra francesa es troba en plenes reformes. Discretament, però, sense gaires proclames, perquè els temps no estan per llançar les campanes a repicar. "Seria un

ARXIU / EFE

El deserció que viu França en aquests moments és producte de la política que l'esquerra va portar a terme durant els 80.

Lionel Jospin, líder del PSF, està disposat a imposar la disciplina en un partit ple de 'vedettes' producte de l'era i de l'estil mitterrandista. En menys d'un any ha aconseguit restablir les finances i aturar la deserció de militants.

da), i amb ella una concepció d'Europa a dos motors en què ningú no creu ja. La immigració, finalment, tot i ser un tema delicat en el si de la societat francesa, ha originat una política de repressió governamental ideal per recordar, un cop més, quines són les diferències entre l'esquerra i la dreta.

Per què no aprofita l'esquerra francesa aquesta situació per escalfar motors davant unes possibles eleccions anticipades? Per què prefereix seure i esperar a

desaparegut, el creixement també –ara per ara en tot cas– i l'atur augmenta de nou" escrivia recentment un analista polític a les pàgines del diari *Libération*. Una política neoliberal portada a terme per un govern d'esquerres, amb un sol error significatiu: l'índex de creixement és anorèctic (el fet que l'atur continuï creixent inexorablement és una simple anècdota).

Monuments i deflació. La construcció europea precisava estabilitat econòmica, i una dècada

gran error començar a agitar-se. Se'ns retreu sovint que ens manquen idees, així que no ens posarem a esbufegar d'impaciència", confessa un membre de l'equip de Lionel Jospin, el líder socialista.

En època de crisi interior, però, és bo fer una ullada als camarades. Durant les passades universitats d'estiu, els cants de sirenes entre comunistes, socialistes i ecologistes van ser nombrosos. A la seu dels Verds els socialistes es van presentar fins i tot parlant d'un "contracte de legislatura". S'han creat comissions d'enllaç i tothom parla de no rebutjar res en principi. Però la unió de l'esquerra és un objectiu bastant utòpic perquè la situació en el dos principals partits, el socialista i el comunista, és curiosament molt semblant.

Canvi de llenguatge. Tant Jospin com Robert Hue (secretari nacional del Partit Comunista Francès) estan en ple procés de reconversió a marxes forçades dels quadres d'ambdues formacions, tractant d'imposar el seu lideratge entre els corrents interns.

Jospin, amb fama de dur i rigorós, està disposat a imposar la disciplina en un partit ple de vedettes producte de l'era i de l'estil mitterrandidista. En menys d'un any ha aconseguit restablir les finances i aturar la deserció de militants. Addicte a les comissions, Jospin ha donat ordres que els debats tinguin lloc en el si del partit, no fora. Recentment va aconseguir imposar la quota del 30% per a les dones. Amb Jospin s'han acabat les vel·leïtats intel·lectuals i ha tornat l'estil corretjós, planer, de fer política. I sembla que funciona, perquè les enquestes li donen una recuperació entre les classes populars per davant del FN, un signe encoratjador tenint en compte les maniobres incansables de l'extrema dreta per introduir-se en les associacions escolars o els sindicats.

La lluita entre l'electorat de base és dura, i això també ho saben els comunistes. Robert Hue té una tasca més difícil que la del seu col·lega socialista. La seva herència són dues dècades de compromís amb el projecte marxista pur i dur, per no dir estalinista. Un

partit esclerotitzat, que durant els darrers quinze anys s'ha deixat prendre la bandera de l'inconformisme pel Front National, i que fins i tot va ser incapaç d'assumir la pèrdua de militància (300.000 afiliats en lloc dels 590.000 anunciats en 1994)

Navegant a vegades amb dificultat entre modernitzacions i tradicionalismes, Robert Hue ha aconseguit en una primera etapa aturar el descens inexorable del PCF. Els comunistes ja no fan por a l'electorat francès, i encara que Hue no gaudeix d'un grau de prestigi com el d'Anguita a Espanya, els sondejos l'atorguen més popularitat que els darrers tres primers ministres socialistes, un partit que no provoca escarafalls en el PCF oficialment.

Amb els comunistes el canvi de llenguatge ha estat rotund, com correspon a un "món que ha canviat". Ja no es parla de masses, ni de treballadors, ni del capital. Ara són els ciutadans, la gent, els que han d'enfrontar-se a l'ultraliberalisme. Es continua citant Marx, però l'adjectiu marxista més aviat molesta. La diversitat de l'esquer-

El descontentament social necessitava un cap de turc, i la immigració, amb el permís de l'esquerra, va esdevenir la víctima. La reconversió financera i ideològica exigia l'abandonament d'una certa ètica política.

Esperant 'monsieur' Le Pen

Ara per ara, l'única cosa que aconseguix unir realment l'esquerra francesa és el Front Nacional de Jean Marie le Pen. El passat 27 de setembre Lionel Jospin (PSF), Robert Hue (PCF), Jean-Michel Baylet (PRS, radicals socialistes), Dominique Voynet (Verds), i Jean-Pierre Chevènement (Moviment pels Drets dels Ciutadans), es reunien per crear un comitè de vigilància de l'extrema dreta. Es tracta de la primera cimera de l'esquerra des de 1977. En l'ordre de la reunió hi havia propostes que demanaven des del control judicial de les finances del FN fins a grans manifestacions o la denegació de subvencions públiques. "No és una cimera de l'esquerra. La reunió té un valor simbòlic", s'apressava a aclarir el líder dels radicals socialistes. Jean-Michel Baylet. L'herència socialista continua pesant massa com per atrevir-se a firmar pactes o compromisos.

La reunió era la conseqüència ineludible de les darreres manifestacions públiques de Jean-Marie le Pen sobre la "desigualtat de les races", però també l'ascens sistemàtic del Front en les eleccions municipals o cantonals arreu el país. En les rodalies de París els candidats de Le Pen han arribat a obtenir més del 40% dels vots. Com més pressió fa la resta de forces polítiques, més

demagògic i victimista és el discurs lepenista. I amb les mans lligades per una política econòmica i social que ja no la marca ella, a l'esquerra només li queda pactar, a vegades fins i tot amb la dreta en el poder. Fa poques setmanes la ciutat de Toulon va veure com una vegada més una coalició socialista, comunista, ecologista i conservadora barrava el pas al candidat més votat en la primera volta de les eleccions cantonals parcials, el lepenista Gerard Bauer. I malgrat tot, la candidatura de Bauer havia aconseguit augmentar en més de 1.100 vots entre les dues voltes...

Alguns contesten aquesta tàctica, que a més a més no correspon a una mateixa ideologia fins i tot en les files de l'esquerra. El Moviment pels Drets dels Ciutadans, per exemple, va néixer com una escissió del Partit Socialista a causa del compromís de Maastricht, i és amb aquesta base (eliminar les rasons econòmiques que provoquen la pujada de l'extrema dreta) que creuen que cal enfrontar-se al Front National. Una política que evidentment és una bufetada per a Jospin i companyia.

La urgència, però, és gran, insisteixen els partidaris del bloqueig total als neofeixistes en el govern. Sobretot perquè en els pobles i ciutats mitjanes en

poder des de fa mesos o anys del FN, els efectes de la seva política ja es comencen a sentir. No sols entre els immigrants, sotmesos a una pressió insuportable perquè abandonin llocs de treball o allotjaments, sinó amb detalls com la recent i escandalosa decisió de l'Ajuntament d'Orange (en mans del FN) de rebutjar les obres d'escriptors negres o titllats d'esquerres a la biblioteca municipal.

Aquesta és potser l'alternativa: deixar que governin sense fer la més mínima concessió. "Hem de posar-los davant una disjuntiva de la qual no puguin sortir," explicava recentment un alcalde socialista en una reunió de responsables del PS en el sud de França per elaborar una estratègia conjunta contra el FN. "O bé el Front National aplica el seu programa i la seva ideologia antirepublicana, com a Orange, on l'alcalde ja ha estat condemnat, o bé no aplicarà la seva ideologia i les seves promeses demagògiques. És el que passa a Toulon, on Jean-Marie Chevallier va augmentar considerablement la fiscalitat després de prometre el contrari. Va mentir i va enganyar els electors. O menteixen o se'n surten de la legalitat. És en aquesta disjuntiva que cal situar-los", conclou el dirigent socialista. **J. Z.**

Una imatge de la vaga de l'any passat a París. La dreta està donant temps a la renovació de l'esquerra.

ra és beneficiosa, també dintre del mateix partit, però ara són més aviat les minories radicalment anti-Maastricht les que no saben assumir aquest pas de la història.

I els programes? Segons Alain Duhamel, polític i columnista al diari *Libération*: "està clar que l'esquerra no guanyarà amb els temes fetitxes de l'era Mitterrand (...). Alguns temes es presten segurament a una política alternativa: el paper, l'organització i el futur dels serveis públics constitueixen així un terreny que s'ofereix naturalment a les contrapropostes de l'esquerra". La fiscalitat haurà de ser, al seu parer, un altre dels temes que capturarà de l'agenda conservadora.

Per Claude Allègre i Denis Jeambar, autors del recent llibre *Questions de France*, el debat és més ampli, i afecta els fonaments de la societat francesa. La base de la seva proposta es aclarir els valors, reintroduir l'ètica, desenvolupar la ciutadania, establir la diferència entre igualtat i igualitarisme i rehabilitar la política per afrontar la tecnocràcia. "Governar en el món d'avui dia, que canvia tan ràpidament, no és simplement gestionar. És inventar noves solucions. És adaptar la societat a les noves condicions." I una darrera citació; no se sap si afirmació o esperança: "Es pot fer una política sent d'esquerres".

Jordi Zamora